

Türkiyede Kültür Değişmeleri Batılılaşma Modernleşme Ve Erol Güngör 3

– HayrettinYazıcı · 02 Kasım 2010

Çocukluğumda öküzle toprak işlerdik; pulluğa üç çift hayvan koşulurdu. Aletlerle birlik bu organizasyonda-oluşumda, sırasıyla; başlar, ortalar, beskiler, tabirleri kullanılırdı; elemanların ayrı ayrı türkçe isimleri vardı. Hayvanları süren çocuklar hodak, ellerinde ki çubuklara massa ve üvendiri, uçlarında demir çiviler bulunurdu , nodul. Beski dediğimiz öndeki hayvanların boyunduruğuna bir taş asılırdı, hodaktaşı...Traktörün gelmesi ile bu organizasyonla birlikte türkçenin bir anda kaç kelime kaybettiği araştırılmaya deymez mi? Örneğin; majgal, hodak, üvendiri, nodul, ok, pulluk, pulluk tahtası, vızzık, boyunduruk, karakayış, eğiş, samı-zelve, bu sürüm kültürünü oluşturan haylamalar, türküler, deyimler, gündüz ve gece yemeklerinin yapılan işe göre aldığı isimler, gecelik gibi..Kısacası sadece bu organizasyonla yaklaşık elliye yakın kelime kültür hayatımızdan bir daha kullanılmamak üzere çekilmiştir. Yerine biricik kelime , taraktör ikame edilmiştir. Ona da türkçe karşılık ne yazık ki bulamamışızdır. Belki traktörün gelmesi mecburiyetti, kelimelerinde miyadı-zevali dolmuştu, ama, traktörü türkçeleştirmemiş olmamız bizim aciziyetimiz. Bu örnekle de görülüyor ki, değişimden ilk darbeyi dil yemektedir. Dil bu darbeyi yiyince kültürünüz bütün rüzgarlara açık hale gelir ve savunmasız kalır. Türkçe'miz bu anlamda derin yaralar almıştır. Orhun Abidelerini okuduğumuzda gördüğümüz o güzellik ve belakata uygun yapıya türkçemiz hala hasrettir.

Dilimiz bu yokoluştan ve darbelerden kurtarmak, korumak, devletle birlik, daha çok toplumun asli görevidir. Dilde başlayacak olan bu güzel değişim ve dönüşüm hareketi, davranışlarımıza, insan ilişkilerine, yazılı eserlerimize, söze, müziğe, spora ve sanatın bütün dallarına, dini yaşantımıza, eylencelerimize kadar sayha sayha yayılacaktır. Kültürümüzü ayakta tutacak dinamikler, mutlaka yeniden elimine edilmeli ve düzenlenmelidir. Milli kültürümüz ve türkçemiz için ve geleceğimiz için hayat-memat meselesidir. Çünkü türkçe sadece türkleri ilgilendiren bir dil de değildir. Yetmişli yıllarda İstanbul'lu ve Bursa'lı hanımların konuştuğu o nazenin türkçe nerede ?

Türkiye'de kültür değişmeleri denince, tüyleri ürperen, vijdanı kanayan, mesaisini bu kültüre vakfetmiş birisi hafızama çivilenir, çok genç yaşta ölümüne üzüldüğüm nadir insan, muzdarip, Erol GÜNGÖR'dür.

Türk milliyetçiliğini daha çok kültür milliyetçiliği olarak benimsemiş ve özümsemiştir. Mevcut problemlere getirdiği çözümler hep bu ana eksen üzerinden seyredir. Kültür değişiminin bir gerçek olduğunu vurgular. Yalnız başıboş bir kültür değişiminden yana değildir. Değişim sürecinde mutlaka seçiciliği öngören bir anlayışa sahiptir. Seyreden sürecin kültürümüz adına hatalarla dolu olduğunu vurgular. Hatta der ki, yok oluşumuz bile mukadderdir. Türkiye 'de kuvvetli ve köklü bir yerli kültürün varlığı bu yok oluşa engel olmuştur. Yalnız bu kültürün örselenmekte, parçalanmakta olduğunu, bütünlüğünü kısmen kaybettiğini onunla birlik biz de gözlemlemekteyiz...

Erol GÜNGÖR'de pek çok aydın gibi, neyi alalım, neyi atalım, sorusunu sorarak tezini geliştirir. Bu değişimde gücümüz ve irademizin ne kadar geçerli oalabileceği sorusunu sorar. Değişime müdahale etme şansımız var mıdır ve nereye kadardır ?

Değişmeyi bir takım başlıklar altında incelemiş olsa da, ben sizlere bunu bir kompozisyon halinde sunmaya çalışacağım.

Erol GÜNGÖR, tarihe bir bütün olarak bakmaktadır. Türk Tarihi'ni de bir bütün olarak ele alır. Olayları bu seyir içerisinde yerlerine oturtur. Çözümlerini de buna göre üretir.

Teknoloji ve kültür değişmesi konusunu irdelerken, bu anlayışıyla iletişimi öne çıkararak; "Bir kültürden öbürüne en kolay ve kısa zamanda intikal eden unsurlar, iletişimi en kolay olanlardır. Doğrudan doğruya idrak edilen nesnelere, yani maddi unsurlar ve davranışlardır. Bir takım teknikler-ekmek pişirmekten otomobil imaline kadar ve ardından davranışlar. Bunlar kültürün kendisi olmamaktadır. Kültür bir inançlar, bilgiler, his ve heyecanlar bütünüdür. Yani maddi değildir. Fakat bu maneviyat, uygulamada maddi formlara bürünür. İletişim güçlüğü soyutlama arttıkça da güçleşir. Denebilir ki, ideolojik ve manevi değişme teknolojik değişmeden daha kolay ve önde gelir." Buna bağlı olarakta, yüzdeyüz aktarımın mümkün olmayacağını vurgular. Kültür dünyasının öncüleri kabul ettiği Ziya GÖKALP ve Mümtaz TURHAN'ın da aynı görüşte olduklarını salık verir. Bütün bu değişimler meydana gelirken bir talihsizliğimize de parmak basarak; "Bizim talihsizliğimiz milli kültürümüzün dıştan ziyade içten tahribata uğraması, batılılaşmanın açık pazarı haline gelmemiz; bugün hala ayakta kalabilmemiz ise her türlü hoyratlığa rağmen kültürümüzün direnme gücüne sahip olmasıdır." Demektedir.

Türk Milli Kültürü'ne suikast yapıldığı inancını taşır. Bunu kısmen hainlik olarak yorumlasa da cahilliğimizin büyük payını olduğu inancındadır. Birgün bu yanıştan dönüleceği ümidini hep korur.

Değişmeler karşısında milli düşünen aydınlara özel yer verir. Onların halka dönük bütünleşmelerini desteklemekle birlik, onların da halkımız nazarında diğer entelektüellerden farklı algılanmadıklarını, halka doğru ve halkla bütünleşmede küçük ayrıntıları göremediklerini, halbuki milli kültür kaynaklarını hala halkın korumaya çalıştığını anlayamadıklarını, bunun da başarı şansını azalttığını vurgular.

Kendini koruyabilecek sağlam bir kültür oluşturabilmemiz için toplumumuzun mutlaka iyi bir bilinçlenmeye ihtiyacı vardır. Milli tarih meselesini her kesimin farklı algıladığını, bu konuda idraksizliğe ve önümüzü görememe tehlikesine yol açtığını vurgular. Kimileri İslami dönemi her şey kabul ederek, önce ve sonrası ile ilgilenmemekte, mazinin sarhoşluğuna kapılmaktadır. Sağlam bir milli tarih görüşü ise, hiçbir devri dışlamadan, iyi ve kötü örnekleri öğrenip, özümseyerek günümüze ışık tutacak sonuçlar çıkarmalı ki, değişmeleri göğüslemede sağlam bir zemin yakalamış olsun. Cumhuriyetimiz dönemindeki uygulamalara da atıfta bulunarak; "Milli tarihin başlangıcı olarak, istiklal savaşını kabul ettiler, Türk

milleti bu savaşla doğan yeni bir millet dediler. Cumhuriyet türklerinin eski bir millet olduğunu, tarihin derinliklerinden geldiğini, sonsuza akıp gidecek bir tarih olduğunu. Bu tarih Osmanlı tarihi olamazdı. Osmanlı tarihine ya yokmuş gibi davranılacak, yahut çok daha geniş bir tarih içinde önemi hiçe indirilecek. İşte bugün bir Hitit Abidesi tartişmasına yol açan tarih anlayişı o zaman ortaya çıkmıştır." diyerek cumhuriyet dönemi tarih tezini eleştirmektedir.

Bana göre de bu gün cumhuriyetimizin sunduğu bir takım kabullerin yeterli destek görmemesinin kaynağı biraz bu yanlış ve eksik anlayiştır. Sancılarımızın asıl kaynağı yanlışlarımızdan gelmektedir.

Devam edecek...